

*Бойко Яна,
студентка 2 курсу
відділення «Початкова освіта»
Науковий керівник: Бикова О.О.,
викладач циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін
Комунальний вищий навчальний заклад
«Олександрійський педагогічний коледж імені В.О. Сухомлинського»*

ДИДАКТИЧНА СИТУАЦІЯ ЯК УМОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У сучасних умовах інформатизації освіти в Україні проблема створення оптимальних умов впровадження комп'ютера до навчального процесу початкової школи вимагає суттєвої уваги. Необхідність подолання зазначеної проблеми полягає в умінні вчителів органічно вводити комп'ютер на уроках початкової школи за допомогою спеціальним чином спроектованих дидактичних ситуацій. Під дидактичною ситуацією ми розуміємо сполучення дидактичних умов, які свідомо проектуються вчителем і реалізуються у навчальному процесі для забезпечення діяльнісного ставлення школярів до опанування знаннями, вміннями та навичками [2, с. 29]. Різні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах висвітлені у працях Є. Богомолу, А. Вітуховської, Ю. Дорошенка, Л. Івасишиної, А. Єршова, С. Іванової, В. Кобак, Н. Листопад, Г. Ломаковської, Й. Ривкінда, О. Суховірського, Н. Толяренко, С. Тур, В. Шакотько, О. Шиман та ін. досліджувались окремі аспекти використання комп'ютера у практиці початкового навчання, закладено методичні засади формування основ інформаційної культури учнів молодшого шкільного віку, висвітлено теоретичні положення підготовки майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності [1, с. 1]. Аналіз стану сучасного розвитку

інформаційних технологій, досвіду впровадження комп'ютера в освіту дозволив розкрити специфіку використання комп'ютера в дидактичних ситуаціях у навчанні молодших школярів:

- надання можливості створювати ілюзію маніпулювання з об'єктом вивчення, що дозволяє проектувати дидактичні ситуації, які спираються на самостійну дослідницьку, експериментальну діяльність молодших школярів;- привнесення ігрової компоненти у навчальну діяльність учнів молодшого шкільного віку, що є однією з актуальних вікових проблем та забезпечує природне переростання гри у навчальну діяльність та зміну ігрових інтересів на пізнавальні;

- розширення спектру наочних засобів за рахунок статичного ілюстративного матеріалу, динамічних та інтерактивних мультимедійних засобів, що дозволяє будувати дидактичні ситуації, які спираються на спостереження, аналіз;

- надання своєчасної допомоги учневі, що дозволяє проектувати дидактичні ситуації, які спрямовані на вирівнювання знань, навчальних умінь молодших школярів;

- урізноманітнення способів заохочення школярів за рахунок коментарів головних героїв програми, застосування різного виду підказок, додаткових завдань ігрового характеру, збереження і ранжування результатів [4, с. 42].

Застосування комп'ютера при викладанні базових дисциплін початкової школи ґрунтується на обов'язковому дотриманні ряду вимог. Перша група вимог пов'язана з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, до яких належать температура приміщення, вологість, швидкість руху повітря на одну людину, концентрація пилу, вуглекислого газу, шум і вібрація, освітленість тощо. Друга

група вимог пов'язана з підбором педагогічно обґрунтованих електронних ресурсів, серед яких ми виокремлюємо: ергономічні вимоги, які стосуються розташування та оформлення матеріалу, використання графічних та звукових ефектів; вимоги до організації запропонованого матеріалу, зокрема інформація повинна бути чіткою, логічно зв'язаною, зрозумілою й короткою тощо. Третя група вимог пов'язана з організацією навчальної діяльності молодших школярів з використанням комп'ютера серед яких виокремлюються: вимоги до обладнання комп'ютерного робочого місця; до правильної робочої пози молодших школярів при роботі за комп'ютером; додержанням учнями правил особистої гігієни тощо [3, с.16]. Розкриття специфіки використання комп'ютера в дидактичних ситуаціях та дослідження вимог до застосування комп'ютера при викладанні базових дисциплін початкової школи дозволило обґрунтувати етапи проектування дидактичних ситуацій з використанням комп'ютера у навчанні молодших школярів. Так, на підготовчому етапі до проектування дидактичної ситуації вчителем формується педагогічна мета ситуації; визначаються способи навчальних дій, які учні мають здійснити або засвоїти; характер їх навчальної діяльності залежно від мети дидактичної ситуації, вікових особливостей школярів, їх навчальних можливостей; обґрунтовується необхідність використання комп'ютера в дидактичній ситуації; визначаються способи використання комп'ютера в дидактичних ситуаціях; підготовлюється програмне забезпечення до використання в межах ситуації; обираються форми організації діяльності школярів. На конструювальному етапі вчителем визначається етап уроку, на якому буде введено дидактичну ситуацію з використанням комп'ютера; підбирається і конкретизується змістовне наповнення дидактичної ситуації; передбачаються можливі утруднення, які можуть виникнути при розв'язанні учнями даної

ситуації; визначаються способи контролю за навчальними досягненнями учнів. На оцінювальному етапі спроектованої дидактичної ситуації вчителем визначається логічність змістовного наповнення дидактичної ситуації; практична значущість даної ситуації, її своєчасність; доцільність обраної форми організації навчальної діяльності учнів у межах дидактичної ситуації з використанням комп'ютера; необхідний термін роботи учнів при розв'язанні ситуації; відповідність програмного забезпечення меті дидактичної ситуації; відповідність програмного забезпечення вимогам, що висуваються до використання комп'ютера у навчальному процесі молодших школярів; доцільність обраних прийомів контролю за навчальною діяльністю школярів [3, с. 18]. Отже, одним з інструментів реформування початкової освіти є інформаційні технології, що визначаються пріоритетними в розвитку сучасної освіти й науки нашої країни. Особливу вікову групу становлять учні молодшого шкільного віку, адже перед вчителем постає нагальне завдання органічного впровадження інформаційних технологій в практику навчання молодших школярів. Вивчення означеної проблеми дозволило дійти висновку, що введення комп'ютера в практику навчання початкової школи є ефективним в межах дидактичної ситуації, що дозволяє врахувати особливості психофізіологічного розвитку учнів молодшого шкільного віку; особливості їх навчально-пізнавальної діяльності; специфіку прикладного програмного забезпечення навчального призначення, орієнтованого на молодших школярів. Таким чином, можна стверджувати, що застосування сучасних інформаційних технологій у початковій школі сприяє більш активному і свідомому засвоєнню учнями навчального матеріалу з математики, музики, природознавства, української та англійської мов. Використання інформаційних технологій на уроках в початковій школі є одним з самих сучасних засобів розвитку

особистості молодшого школяра, формування його інформаційної культури. Є підстави вважати, що комп'ютер дозволить більш глибоко розвинути резерви дитини, дасть змогу вчителю працювати творчо, ініціативно, з більшою професійною майстерністю [5, с. 35].

Список використаних джерел:

1. Андрієвська В.М. Проектування дидактичних ситуацій у навчанні молодших школярів з використанням комп'ютера. – Автореферат. – Х., 2009. – 23 с.

2. Концепція програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл (проект) // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2000. – № 2. – 57 с.

3. Марусева И.В. Методические основы подготовки будущего учителя информатики к использованию технологий компьютерного обучения: Дисс... д-ра пед. наук: 13.00.02. – СПб., 1994. – 45 с.

4. Засоби навчання загальноосвітніх навчальних закладів (теоретико-методологічні основи): /навчальний посібник для студентів вищ. пед. навч. закладів та слухачів системи післядипломної освіти/ А.М. Гуржий, І.В. Орлова, М.І. Шут, В.В. Самсонов. – К.: КПУ ім. Драгоманова, 2001. – 96 с.

5. Співаковський А.В. Сучасні технології навчання. – Початкова школа №1'98 – С. 35.